

מסורת הש"ס

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סב.

עין משפט נר מצוה

רבה א מיי פ"א מהלכות
מאכלות אסורות
הלכה טו י"ח סנה עשין
סב טוש"ע י"ד סימן כב
סעיף ב:

לענין רש"י

אישטורג"ל זוריר.
ארוג"ל"א. סנונית.
קאק.
אשגוטג"ר.
[אישגוטג"ר] לגר.

רבינו גרשום

והוא שיכיר עורב. כלומר
דאית ליה תרי טמא: אמר
אמימר הלכתא עוף הבא
בסימן אחד טהור. כלומר
בעינן שלא יהיה דורס
ועוד סי' אחד שהן ב'
סימנין: הא דרב נחמן
מאי. כלומר דרב נחמן לא
בעי (ל) אלא חד סי' שלא
יהא דורס. ואיבעית תימא
משום דפרס ועונת לא
שכיח בישוב כלומר פרס
ועונת חד מיניה לא דריס
ואף על פי כן טמא ומוכל
מקום] כיון דלא שכיחי
בישוב עוף הבא בסימן
שאינו דורס טהור דליכא
לספוקיה בפרס ועונת
לאפוקי הני דבתי דאוכמי
כלומר הויתא לדברי הכל
אסורה. כל העופות

(א) נראה דל"ל דרב נחמן הא
ק"ל דאם לא היה בקי בהן
ובשמותיהן עוף הבא בסימן
אחד טמא ואפי' אם הסימן
הוא ללא דריס.

בקי בהן ובשמותיהן. תרוייהו צעין ללא ליתי למטעין:
בסימן אחד טמא. הוה מצי למימר טהור והוא שיכיר
פרס ועונת: **רבי אליעזר אומר להביא את**
הזוריר. זוריר הוא דפליגי רבנן עליה אכל מודו ללמינו אלא
לרצויי שאר עופות הדומין להן:
מפני שיש להם זפק. מפני
שקורקצנו נקלף משמע

דהנך סימנין לימניהו צעור ורצי
אליעזר סבר דלפילו הכי אפשר דהו
מין עורב ואין לחוש אם אין שני
סימני טהרה של עורב ומינו שוין
ורצנן סברי כיון דלינן שוין א"כ אינו
מינו וה"ר יצחק זצ"ל מאיר צדק
צעור שאנו קורין קורצ"ל צע"ו
ומלא שיש לו אצבע יתירה חפץ וממוך
כך היה רוצה לפרש שמעמדת דהכל
והלא אנשי כפר תמרמא אובלין אותן
א"כ מכירין בהן שאינן מין עורב ולא
מייתי טעמא דיש לו זפק לאפוקי
מעורב דעורב נמי יש לו זפק אלא
מפרש הטעם למה אובלין אותו
שרואין צו סימני טהרה שיש לו זפק
שהוא סימן טהרה וגם אינו דורס אכל
זה לא הולצן לפרש דפשיטא דכל עוף
הדורס טמא וממילא מייתי ראיה
מדאכלי ליה א"כ מכירין צו שאינו מין
עורב וקשה לפירוש הרי"ם דאם
עורב יש לו אצבע יתרה חפץ א"כ אין
קרקצנו נקלף ודורס ואי אפשר לומר
כן מדאמר רב נחמן עוף הבא צעני
סימנין טהור והוא שיכיר עורב ועל
כרחק מד מהנך שני סימנין אינו דורס
דכל עוף הדורס טמא ומדאכא
לספוקי צעור ש"מ דעורב אינו
דורס ואפשר דאותו שאנו קורין
קורצ"ל שיש צו אצבע יתרה חפץ
כמו כן אינו דורס והוי מיי"ט עופות
אכל אם נתברר לנו שהוא רק כלומר
שמוציא הוזהר דרך הפה א"כ עורב
ודאי כדאמר בחלק (פסחדין קס): שהוא
משלשה שמשו צמיחה ולקו ונעטרך
לדחוק ולפרש דה"ק בא צב' סימנין
טהור פירוש שאנו מוצאין (ל) לשם שני
סימנין והשלישי אינו צא דלית ביה

היה בקי בהן. צפרס ועונת וידע מי קרוי פרס ועונת: **עוף**
הבא בסימן אחד טהור. אם יודע שאין דומה להן ואין שמו פרס
ועונת אכל אם שמו פרס חיישין שמא מינו הוא: **בסימן אחד**
טמא. שמא פרס ועונת הס: **צב'**
מספק פרס ועונת ומספק כל שאר
עופות טמאין דאית להו תלתא חוץ
מעורב: **הזוריר.** הוא אישטורג"ל:
מפני שיש לו זפק. ואין זה מאותן
שני סימנים צעורב ומ"מ אין לו אלא
שנים ולרבי אליעזר מפני שרגיל לשכון
עם העורבים מחזיקין (י) ממנו וכדתינא
(י) (בבבבבב) (ד"ק צב): רבי אליעזר אומר
לא על מנס זוריר הולץ אלא עורב
אלא מפני שהוא מינו: **סנונית.**
ארוג"ל"א: **עוף הבא בסימן אחד**
טהור. ואפילו אין בקי בהן ובשמותיהן
דלא חיישין דלמא פרס ועונת הן
כדמפרש לקמיה דלא שכיחי צישוצ
אלא במדברות: **והני מיני דלא דריס.**
כי משכחין ביה סימן אחד מחזיקין
ליה בטור כל כמה דלא חזין ליה
דריס. ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו
על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו
ברגלו שלא ינוד ולא ינטל כולו אלא
פיו הוא דריסה וכן דרך העורבים
שגדלין צננים שקורין קוא"ה: **הא**
דרב נחמן מאי. דאמר לעיל צענין
צקי ואי לא חיישין לפרס ועונת:
מאי איכא. למאי נחוש: **המסרע.**
אשגוטג"ר צע"ו: **(ל) נטרה מזורע.**
שהוא צבור האמור בתורה: **מר זוטר**
מחני הכי. להא דאמימר ללישנא
קמא דאמימר דפסק הלכתא כרבי
אליעזר דאמר לית ליה דרב יהודה
דמכשר ליה לטהרת מזורע דהא
טהרות כתיב: **(י) הכי גרסינן היינו**
דקני סנונית לננה ולא גרסינן
שנחלקו בה. דלא אדרב יהודה קאי
אלא אמרנא דקמני למינהו להציא
סנונית לננה: **לאפוקי דנסי.** הגדלות
והדרות צקירות הצמים ושחורות
הן: **פסיל מין יונה הוא:**
(י) ופסול משום טורין. אם צא להציאו
משחקין בתורת טורין כדאמימרין

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן
אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן
בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא
שיכיר עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה
עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את
הזוריר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר
תמרמא שביהודה היו אוכלים אותן מפני
שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן
את הדין דבר אחר (ל) למיניהו להביא סנונית
לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל
העליון אוכלים אותו מפני שקרקצנו נקלף
אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא
עורב וכל מין עורב אמר אמימר "הלכתא
עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס
א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי
א"ל (ל) לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי מאי
איכא משום פרס ועונת ליתנהו ביישוב אמר
רב יהודה עוף המסרע כשר לטהרת מצורע
וזה היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר
וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א
מר זוטרא מחני הכי בדירוקא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיוורא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן
דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי
היינו דקתני (ל) זו היא סנונית לבנה אלא למ"ד
בדירוקא פליגי (ל) מאי זו היא סנונית לבנה
לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר
רבי יהודה תסיל פסול משום טורין וכשר
משום בני יונה דאציפי וטורין של רחבה
בשרין משום טורין ופסולין משום בני יונה
מתיב רב דניאל בר רב קמינא (ל) כל העופות
פוסלין

השלישי צודאי ולא צדקנו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה
עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף צעני סימנים דורס אלא
עורב ומינו צלצד ואם היה דורס א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורס

טמא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ"מ לא נסתפקו
במשעו עשר עופות דהדרי בכולהו תלתא סימנין כי נאמר דכולס דורסין וה' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי זה כפירוש
הקונטרס דהא דקמני כל שיש לו אצבע יתרה חפץ וקרקצנו נקלף צידוע שהוא טהור דארישא סמך דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא
ולא כפירוש ר"ת ולא נחיר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי ה' הדרי בכולהו ומינהו אינו הלשון משמע כן דהא צב' סימנים משמע
צדקנו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעמא דמשמע דכדור לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הוי ספק עורב
ומשמע דלא צעין שכייר עורב כשאצ בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר בכולהו דליתיה אלא או בפרס או צעונת ולרבי
אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקצנו נקלף שהם סימן טהרה צוריר וסנונית לננה
וצעורב צ' סימני טהרה האחרים וא"כ צעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה וצממוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חייא
לדאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לגשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא צפרס או צעונת ואפילו לפירוש
הרי"ם דאמר שעורב יש לו אצבע יתירה חפץ ומ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקצנו נקלף דקמני ומדרכ נמי לא
דריס מדאכלי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה צעורב ומינו ונראה לפרש דבהכי פליגי רבי אליעזר ורבנן דזפק
של זוריר קטן הוא וקורקצנו של סנונית לא מצורא לקלפה צידים ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: **(והוא דלא דריס.)** פירש
צקונטרס כדמשכחת ביה סימן אחד מחזיקין ליה בטור כל כמה דלא חזין ליה דריס וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שיש לו שני
סימני טהרה ועוד דמשמע דאי הוה פרס ועונת שכיחי צישוצ הוה מספקא בהו ואמאי כיון דמחזיקין בהו דאינו דורס ונראה לי דהא
דלא דריס כלומר באותו סימן אחד היינו דאין דורס (י) דמו ליכא לספוקי אלא או צפרס או צעונת ולא שכיחי צישוצ אכל אם היה
דורס התנן (י) עוף הדורס טמא: **אמר רחבה אמר רבי יהודה.** היינו רבי יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מוצהק קאמר רבי וי"מ דקאמר רבי
משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרבי יהודה אמורא והיינו דאמר בעלמא (י) דייק וגמר שמעתיא מפומיה דרביה כרחבה
דפומצדימא דאמר רחבה א"ר יהודה הר הצית סטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי גרים כדאמר לעיל
צפ"ק (דף יח): גבי רבי יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מייתי התם ההוא דסטיו כפול היה ליה לאתויי נמי הך
דשמעתין אלא היינו דיוקא ידידיה ממה שהיה אומר צלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה
סטיו לפניס מסטיו והוה ליה למימר אצטוויית היתה כדאמר צפ"ק דפסחים (דף יג: ושם): **(וע"ש חס' צינא יא: ד"ה אמר):**